

PASKAL MILO

**FUNDI
I NJË
PADREJTËSIE**

949.65
M76

PASKAL MILO

FUNDI
I NJË
PADREJTËSIE

(Rreth çështjes së pranimit të Shqipërisë
në OKB)

SHTËPIA BOTUESE «8 NENTORI»

P A R A T H

Shqipëria doli nga Lufta në një pozitë të qartë e të kombëtare. Por, këtë pozitë ligjshme u përpoqën të tërmetet e Bashkuara të Amerikës dhe të Evropës së Madhe. Ish-aleatët e kohës luftë armiqtë më të betuarë të popullit shqiptar. Ata e detyruan qytetin dhe shtetin të tyre që, pavarësisht nga lufta, të po aq antishqiptarë sa në Luftën Botërore.

Qeveria angleze dhe franceze kohësh e ndiqnin me interesim ngjarjeve në Shqipëri, në çështje nacionallirimitare, forcat politike të tyre. Për politikën amerikane ndaj Shqipërisë në Luftën Botërore karakterin e saj antishqiptar është evidentuar në tërësi në shokut Enver Hoxha «Enver Hoxha për Shqipërinë», përbërësi i kësaj madh me rëndësi politike të saj jetën dhe demaskimin e veprave të saj.

I E N I E

ta e Dytë Botërore me
ë padiskutueshme ndër-
zitë dhe të drejtat e saj
i vinin në dyshim Shte-
rikës dhe Britania e
ës së luftës u bënë pas-
ar e më të egër të popu-
ndësuan veprimtarinë e
maskat e deklaratat, ishte
gjatë Luftës së Dytë

qeveria amerikane prej
vëmendje zhvillimin e
Luftën Antifashiste Na-
politike dhe raportin e
kane dhe sidomos angle-
ftën e Dytë Botërore, për
ptar është shkruar edhe
gjitha aspektet. Vepra e
Rreziku anglo-amerikan
një kontribut shumë të
e dhe historike për njoh-
veprimtarisë armiqësore të

SHBA-së e të Britanisë së Madhe ndaj Shqipërisë në vitet e Luftës së Dytë Botërore e mbas saj. Nga fundi i luftës për anglo-amerikanët po bëhej gjithnjë e më e qartë se Partia Komuniste e Shqipërisë dhe Ushtria Nacionalçlirimtare ishin të vetmet forca politike e ushtarake që zotëronin situatën në vend. Forcat e tjera politike e ushtarake siç ishin ato ballisto-zogiste qenë kthyer në bashkëpunatore të pushtesit dhe nuk kishin asnjë kredi politike apo ndonjë pozitë të qëndrueshme e shpresëdhënëse.

Në këto rrethana qeveritë e SHBA-së e të Britanisë së Madhe, nga njëra anë, u detyruan të hynin në lidhje me pushtetin e ri popullor, që u vendos në vend dhe, nga ana tjetër, u angazhuan me forca, mjete e mënyra të ndryshme për ta rrëzuar këtë pushtet. Kjo strategji imperialiste kishte dy aspekte të saj: të brendshmin dhe të jashtëmin. Brenda vendit synohej që të përkraheshin mbeturinat e reaksionit, të cilat ishin në luftë kundër pushtetit popullor me armë, me sabotime dhe me propagandë. Jashtë vendit, Shqipërisë i rezervohej një perde e hekurt, një mohim i plotë i të drejtave të saj të ligjshme, me qëllim që ajo të mos njihet, por të mbetet e vecuar e në mëshirën e anglo-amerikanëve. Që në ditët e para të Çlirimit Shqipërisë iu dësh të përballonte këtë strategji imperialiste, që po manifestohej në forma të ndryshme.

Por politika e SHBA-së dhe e Britanisë së Madhe për izolimin ndërkombëtar të Shqipërisë dështoi, ashtu siç mori fund e gjithë strategjia e tyre antishqiptare. Kur analizohen shkaqet e këtij dështimi nuk ka si të mos vihet në plan të parë lufta e vendosur e popullit shqiptar, të udhëhequr me guxim e urtësi nga Partia.

«...ne, — thekson shoku Enver Hoxha, —

ishim faktori themelor dhe garancia numër një që do të mbronim, siç i mbrojtëm, të drejtat tona të ligjshme kombëtare dhe të drejtat në arenën ndërkombëtare. Faktorët e tjerë që shpreheshin në favorin tonë, sidomos ata të jashtëm, kishin vlerën e faktorit ndihmës, mbështetës».*

Në vitet e para të Çlirimit Shqipëria u mbështet edhe në ndihmën e Bashkimit Sovjetik të udhëhequr nga J. V. Stalini, të vendeve të demokracisë popullore dhe të forcave revolucionare e përparimtare. Duke përcaktuar rolin e faktorit të jashtëm në forcimin e pushtetit popullor në Shqipëri e të pozitës së saj në arenën ndërkombëtare në atë kohë, shoku Enver Hoxha nënvizon se «në radhë të parë, këtë faktor ne e shihnim dhe e gjenim te politika e drejtë dhe internacionaliste e Bashkimit Sovjetik të udhëhequr nga Stalini, e shihnim te politika e jashtëme staliniane, e cila... u vu edhe në mbrojtjen e çështjes sonë të drejtë. Përfaqësuesit e Stalinit e përkrahën Shqipërinë e re dhe rendin e demokracisë popullore që ne po vendosnim; ata në të njëjtën kohë demaskonin përpjekjet e reaksionit ndërkombëtar, kërcënimet dhe përpjekjet e tyre për të ndërhyrë në punët tona të brendshme ose për të mohuar e për të marrë nëpër këmbë të drejtat tona».**

Shqipëria nuk e ka mohuar këtë ndihmë e përkrahje në atë masë që i është dhënë, ajo e ka vlerësuar si shprehje të qëndrimit internacionalist, të ndihmës reciproke e pa interes që karakterizonte marrëdhëniet midis vendeve socialiste.

Është sa antihistorik as edhe keqdashës absolutizimi që i bëhet sot kësaj ndihme e përkrahje në literaturën politike e historike revizioniste. Historiografia revizioniste sovjetike nuk

---

* Enver Hoxha. «Titistët, (Shënime historike),» f. 209.

** Po aty.

është ndalur posaçërisht në studimin e marrëdhënieve ndërkombëtare të Shqipërisë në vitet e para të pasluftës, por në shumë botime i ka trajtuar ato pjesërisht. Në këto raste ajo çdo sukses e fitore të Shqipërisë në forcimin e pozitive të veta ndërkombëtare ia ka detyruar vetëm e vetëm përkrahjes së Bashkimit Sovjetik.

Shtrembërime të mëdha dhe gjykime pa asnjë fije të vërtete gjen edhe në literaturën politike e historike revizioniste jugosllave si dhe në memualet e disa prej ish — përfaqësuesve zyrtarë të Jugosllavisë në atë kohë. Trajtimi i çështjes është i një natyre të tillë që kërkon të krijojë opinionin se Shqipëria rronte e merrte frymë në saje të Jugosllavisë! Vërtet kërkesa për pranimin e Shqipërisë në OKB u paraqit për herë të parë nga qeveria jugosllave, përfaqësuesit e së cilës në këtë organizatë dhe në konferenca të ndryshme ndërkombëtare dilnin «në mbrojtje» të të drejtave të vendit tonë, por titistët «... nuk mbronin Shqipërinë si shtet të lirë e sovran, por mbronin ato troje, që në planet e tyre të fshehta, përbënin qubernën jugore të «shtetit të madh» shumëkombësh e shumëpopujsh jugosllav të ëndërruar prej shekujsh».* Historia ka dëshmi të pamohueshme e të pashlyeshme për karakterin e «ndihmës» jugosllave për Shqipërinë. Vepra madhore e shokut Enver Hoxha «Titistët», përmban një material të gjallë faktik e analiza të thella shkencore që pasqyrojnë me vërtetësi synimet hegjemoniste dhe gllabëruese të PKJ e të Jugosllavisë ndaj PKSH e Shqipërisë në vitet 1944-1948.

Edhe literatura historike borgjeze, në trajtimin e pozitës ndërkombëtare të Shqipërisë pas Luftës së Dytë Botërore, jep shembullin e munge-

* Enver Hoxha, «Titistët (Shënime historike)», f. 214.

sës së objektivitetit e të seriozitetit shkencor. Në shumicën e rasteve ajo ka huazuar si burime «dokumentare» disa botime tepër tendencioze e komerciale, që nuk kanë asgjë të përbashkët me të vërtetën. Triumfin e revolucionit popullor dhe ekzistencën e Shqipërisë së lirë e sovranë kjo literaturë nuk i shikon si një proces objektiv, që e kishte zanafillën dhe bazën në luftën dhe përpjekjet e popullit shqiptar nën udhëheqjen e Partisë, por si një rastësi, si një «gabim» të diplomacisë anglo-amerikane, që «nuk i kushtoi vëmendjen e duhur problemit shqiptar në atë kohë».

Dokumentet anglo-amerikane të luftës e të pasluftës për Shqipërinë janë një dëshmi që i përgënjeshtrojnë fare mirë këto përfundime të historiografisë borgjeze. Këto dokumente, në masën që kanë parë dritën e botimit, provojnë se çështja shqiptare jo vetëm që nuk ka qenë e panjohur për Departamentin e Shtetit e Forin Ofisin, por është ndjekur hap pas hapi gjatë luftës e pas saj. Nëse diplomacia e Londrës dhe e Uashingtonit dështoi në Shqipëri, shkaqet nuk duhen kërkuar në të ashtuquajturin nënvleftësim të çështjes shqiptare në atë kohë nga ana e qeverive të SHBA-së e të Britanisë së Madhe. Ajo nuk pati sukses sepse në Shqipëri, për herë të parë në historinë e saj, fatet e atdheut i kishte marrë në duar populli, që nën udhëheqjen e Partisë Komuniste arriti të mbrojë interesat e vendit, të sfidojë çdo përpjekje që u bë nga armiqtë e jashtëm e të brendshëm për të penguar zhvillimin e mëtejshëm të revolucionit popullor në rrugën e socializmit.

Forcimi i pozitës ndërkombëtare të Shqipërisë, pas Luftës së Dytë Botërore, është i lidhur me disa probleme, shumica e të cilave tashmë i takojnë historisë. Çështja e pranimit të Shqipë-

risë në Organizatën e Kombeve të Bashkuara është një nga aspektet e luftës që ka bërë Partia dhe Qeveria jonë kundër Shteteve të Bashkuara të Amerikës e Britanisë së Madhe për afirmimin e të drejtave dhe forcimin e pozitës ndërkombëtare të Shqipërisë pas Luftës së Dytë Botërore. Duke e gjykuar e duke e vendosur këtë çështje në kadrin e saj historik, vlerat dhe rëndësia e saj padyshim që nuk janë të vogla.

Në këtë punim bëhen përpjekje për ta studiuar problemin në tërësi, duke e paraqitur ecurinë e tij nga fillimi deri në fund.

H Y R J E

Dy herë në shekullin e 20-të, dhe në të dy rastet në përfundim të luftërave të përbotshme, janë krijuar organizata ndërkombëtare, ku janë përfaqësuar një shumicë e madhe shtetesh. Pas Luftës së Parë Botërore nisi jetën Lidhja e Kombeve, ndërsa pas Luftës së Dytë Botërore Organizata e Kombeve të Bashkuara.

Lidhja e Kombeve ishte pjellë e diplomacisë së Antantës, që përbënte, siç shprehej Lenini, «një grup bishash grabitqare që vetëm hahen me njëra-tjetrën dhe nuk i zënë besë aspak njëra-tjetrës»*. Zyrtarisht ajo u krijua si një organizatë ndërkombëtare, ku do të bashkërendoheshin përpjekjet e të gjitha shteteve anëtare për ruajtjen e paqes e sigurimin e popujve. Në fakt, për iniciatorët e krijimit të këtij organizmi fasada zyrtare përfaqësonte maskën prapa së cilës fshihej qëllimi i vërtetë: shndërrimi i Lidhjes së Kombeve në një instrument për të realizuar sundimin e kësaj apo të asaj fuqie imperialiste, për të shtypur dhe për të luftuar lëvizjen revolucionare e nacionalçlirimtare që kishte marrë hov.

* V. I. Lenin. Veprat, vëll. 31, f. 185.